

1225

UDENRIGSMINISTERIET

Medlemmerne af Folketingets Europaudvalg
og deres stedfortrædere

Asiatisk Plads 2
DK-1448 København K
Tel. +45 33 92 00 00
Fax +45 32 54 05 33
E-mail: um@um.dk
Telex 31292 ETR DK
Telegr. adr. Etrangeres
Girokonto 300-1806

Bilag
1

Journalnummer
400.C.2-0

Kontor
EUK

14. september 2004

Til underretning for Folketingets Europaudvalg vedlægges Økonomi- og Erhvervsministeriets supplerende notat inkl. høringssvar vedrørende forslag til direktiv om forebyggende foranstaltninger mod anvendelsen af det finansielle system til hvidvask af penge samt terrorfinansiering, KOM(2004) 448.

Der henvises til Økonomi- og Erhvervsministeriets grundnotat fremsendt til Europaudvalget den 20. juli 2004 (alm. del – bilag 113).

Audun Topf

NOTAT TIL FOLKETINGETS EUROPAUDVALG

10. september 2004

Eksp.nr.
/bank/intr

Forslag til direktiv om forebyggende foranstaltninger mod anvendelsen af det finansielle system til hvidvask af penge samt terrorfinansiering (KOM(2004)448).

Supplerende notat med hørings svar. Ændring i forhold til grundnotatet – bilag 1113 (2203-04) er markeret med fed skrift.

Resumé

Kommissionen har fremsat forslag til direktiv om harmonisering af reglerne om forebyggende foranstaltninger mod anvendelse af det finansielle system til hvidvask af penge samt terrorfinansiering. Forslaget har navnlig til formål at gennemføre FATFs reviderede 40 anbefalinger om hvidvask og terrorfinansiering. Forslaget vil medføre en række ændringer i de gældende regler i Danmark. Danmark støtter dog generelt forslaget, da bekæmpelsen af hvidvask og terrorfinansiering bedst kan opnås gennem fælles regler både indenfor EU og globalt.

1. Baggrund og indhold

Kommissionen har den 30. juni 2004 fremsat et forslag til direktiv om forebyggende foranstaltninger mod anvendelse af det finansielle system til hvidvask af penge og andet udbytte samt terrorfinansiering (3. hvidvaskdirektiv).

Hjemmelsgrundlaget for direktivet er Traktatens artikel 47, stk. 2 og artikel 95. Direktivet skal vedtages med kvalificeret flertal efter fælles beslutningstagen med Europa-Parlamentet, jf. Traktatens artikel 251.

Hvidvask og terrorfinansiering er et internationalt problem, der oftest foregår over landegrænserne. For at sikre et effektivt system mod hvidvask og terrorfinansiering lægger direktivforslaget op til, at det derfor også er nødvendigt at samordne bekæmpelsen heraf på EU-plan og internationalt plan.

Den internationale organisation til bekæmpelse af hvidvask og terrorfinansiering, Financial Action Task Force on Money Laundering (FATF) med deltagelse af Danmark, har vedtaget en række anbefalinger med dette formål: De 40 anbefalinger til bekæmpelse af hvidvask (og fra juni

2003 også terrorfinansiering) samt 8 særlige anbefalinger til bekæmpelse af terrorfinansiering.

Ved udarbejdelsen af både 1. og 2. hvidvaskdirektiv har det været målet, at direktiverne skulle harmonere med de internationale standarder på området, herunder særligt FATFs anbefalinger. Som følge af revideringen af FATFs 40 anbefalinger i juni 2003 har Kommissionen besluttet at fremsætte et forslag til et 3. hvidvaskdirektiv. Revideringen af de 40 anbefalinger har navnlig betydet en mere detaljeret beskrivelse af "kend din kunde"-princippet samt en udvidelse af disse anbefalinger til også at omfatte terrorfinansiering.

Forslaget til det 3. hvidvaskdirektiv indarbejder store dele af FATFs 40 reviderede anbefalinger, således at disse internationale standarder bliver ensartet gennemført i EU. For at skabe større klarhed er direktivforslaget udformet således, at der samtidig sker en sammenskrivning af forslaget og de to gældende hvidvaskdirektiver.

Ud over at videreføre de grundlæggende regler fra de to foregående hvidvaskdirektiver, behandler Kommissionens direktivforslag hovedsagligt følgende forhold:

- En udvidelse af direktivet til ikke kun at bekæmpe hvidvask af penge, men også terrorfinansiering.
- En udvidelse af direktivets anvendelsesområde til også at omfatte personer, der udbyder tjenesteydelser til en værdi af 15.000 EUR eller derover, forsikringsmæglere samt de såkaldte "trust and company service providers". Sidstnævnte omfatter blandt andet personer, der ejer aktier på andres vegne (nominee ordning), personer, der deltager i stiftelsen af eller som bestyrelsesmedlem i et selskab samt personer, der udbyder hjemsted eller adresse for selskaber, (kontorhoteller m.v).
- Anvendelsesområdet udvides endvidere, i overensstemmelse med FATFs anbefalinger, til at omfatte de virksomheder, der udøver aktiviteter på bilagslisten til Kreditinstitutdirektivet (2000/12/EF), uanset om der er tale om en hovedaktivitet. Dette er en udvidelse i forhold til tidligere, hvor direktivet kun omfattede virksomheder, der udøver en af aktiviteterne fra bilagslisten i Kreditinstitutdirektivet som hovedaktivitet. Ændringen betyder, at såfremt en virksomhed erhvervsmæssigt yder kredit uden at dette er en hovedaktivitet, vil virksomheden være omfattet af direktivet.
- Forbud mod anonyme konti samt en mere detaljeret regulering af kravene til kundekendskab, herunder særligt krav om kendskab til selskabers fysiske ejerkreds, "beneficial owners". Såfremt en fysisk person ejer eller kontrollerer mere end 10 % af selskabskapitalen eller stemmerettighederne i et selskab, skal disse personer identificeres m.v., forinden der kan etableres et kundeforhold med selskabet.

- Endvidere stilles der krav til en øget opmærksomhed på - samt kendskab til - visse typer af kunderelationer, for eksempel kunder, som indtager højere offentlige embeder mv. – de såkaldte "politically exposed persons".
- Med henblik på at lette byrden ved krav til kundekendskab for de virksomheder, der er omfattet af direktivet, indeholder forslaget dog mulighed for, at de omfattede virksomheder, i et vist omfang og under særlige betingelser, kan basere deres kundekendskab på oplysninger fra andre, der har indhentet de i direktivforslaget krævede oplysninger. Det er dog op til det enkelte medlemsland at beslutte.
- Endvidere åbnes der mulighed for, at visse typer af virksomhed, herunder udstedelse af elektroniske penge, under et vist beløb, vil kunne undtages fra direktivets krav til kundekendskab.
- Et krav om at virksomheder, der er omfattet af direktivet, sørger for at deres datterselskaber eller filialer, beliggende udenfor EU, pålægges krav til kundekendskab og opbevaring af oplysninger herom i samme omfang som direktivforslaget.
- En understregning af, at medlemslandene skal sørge for, at de af direktivet omfattede virksomheder hurtigt skal kunne videregive samtlige krævede kundeoplysninger til brug for politiets efterforskning. Kommissionen bemærker i den forbindelse, at direktivforslaget ikke indeholder et krav om oprettelse af et register over bankkonti, men at Kommissionen dog samtidig vil holde øje med bestemmelsens indvirkning i de enkelte medlemslande. Det bliver endvidere foreslået, at politiet, om muligt, skal give en tilbagemelding om en sags udfald m.v. til de virksomheder, der har underrettet politiet om en hvidvask- eller terrorfinansieringsmistanke.
- Der stilles krav til enten tilladelse til eller registrering af vekselkontorer samt de såkaldte "trust and company service providers". Der stilles derudover krav om tilladelse til spillekasinoer. Derudover skal ledelsen og den fysiske ejerkreds i sådanne virksomheder undergives en "fit and proper" vurdering.
- Endvidere skal det påses, at samtlige personer og virksomheder, der er omfattet af direktivet, overholder kravene i direktivet.
- Endeligt understreges det i direktivforslaget, at landene skal sikre sig, at ansatte i de af direktivet omfattede virksomheder, der underretter politiet om en mistænkelig transaktion, beskyttes bedst muligt mod trusler og lignende.

2. Europa-Parlamentets holdning

Europa-Parlamentets udtalelse vil først kunne forventes i slutningen af 2004 eller starten af 2005.

3. Nærheds- og proportionalitets princippet

Kommissionen tilkendegiver i direktivforslaget, at økonomisk kriminalitet, herunder hvidvask, samt terrorfinansiering kun kan bekæmpes effek-

tivt på internationalt plan. Dette betyder, at hvidvaskdirektiverne fortsat skal følge FATFs anbefalinger, der er internationalt anerkendte standarder. En gennemførelse af disse anbefalinger på EU-niveau vil endvidere sikre en ensartet anvendelse af anbefalingerne i EU's medlemslande.

Regeringen er enig i, at bekæmpelsen af hvidvask og terrorfinansiering bedst opnås gennem indførelse af fælles regler på området - både på EU plan og internationalt plan.

4. Gældende dansk ret

Den danske Lov om forebyggende foranstaltninger mod hvidvaskning af penge og finansiering af terrorisme, jf. lovbekendtgørelse nr. 129 af 23. februar 2004 (hvidvaskloven), har gennemført 1. og 2. hvidvaskdirektiv. På baggrund af FATFs 8 særlige anbefalinger om terrorfinansiering har den danske hvidvasklov, siden 2002, endvidere omfattet terrorfinansiering.

Den danske hvidvasklov har på nuværende tidspunkt ikke gennemført FATFs 40 anbefalinger i den reviderede udgave fra juni 2003.

5. Høring

Advokatrådet finder det uheldigt, at Danmark har udstrakt hvidvaskreglerne til også at omfattet advokaters rådgivningsvirksomhed. Dette skaber en uheldig forskel mellem danske og udenlandske advokaters stilling og pålægger danske advokater og deres kunder en række ekstra byrder ved rådgivning i internationale sager. Advokatrådet ser gerne en harmonisering af advokaters pligter i medfør af direktivet, således at underretningspligten ikke omfatter advokaters "anden rådgivningsvirksomhed".

Advokatrådet finder det betænkeligt, hvis kundeoplysninger (due diligence oplysninger) kan videregives uden kundens samtykke.

Herudover peger Advokatrådet på en række tekniske problemstillinger.

Finansforbundet har understreget vigtigheden af direktivforslagets bestemmelse om tilstrækkelig beskyttelse af ansatte, der underretter politiet om en mistænkelig transaktion.

Finansrådet peger på, at der er tale om en række forbedringer i forhold til de nuværende regler, selv om der fortsat er en række upræcise formuleringer. Særligt peger Finansrådet på:

- afgrænsningen af "særligt interessante personer" - PEP's.
- at %-grænsen for kontrollerende indflydelse fra fysiske personer skal være højere end 10 %.

- at kundeovervågningen og indberetningspligten, er langt mere intensiv end efter de gældende regler,
- begrebet "serious crime" er for bredt, hvilket bevirker for vidtgående anmeldelsespligt for de omfattede,
- at kundeoplysninger bør kunne videregives på koncernniveau.

Forsikring & Pension har særligt gjort opmærksom på, at det bør præciseres i teksten, at arbejdsmarkedspensioner er undtaget fra direktivets anvendelsesområde. Endvidere peges på, at forslagets krav om identifikation af et selskabs fysiske ejerkreds er udtryk for betydeligt skærpede legitimationsforanstaltninger i forhold til det nugældende direktiv. Forsikring & Pension foreslår på denne baggrund, at identificering af og indhentelse af dokumentation for et selskabs fysiske ejerkreds overlades til en central offentlig myndighed. Dette vil således lette byrden for de af direktivet omfattede virksomheder samt deres kunder.

Foreningen Statsautoriserede Revisorer (FSR) støtter, at direktivet udformes med samme ordlyd som FATF's anbefalinger. FSR peger på, at forslaget pålægger revisor nye og omfattende undersøgelsesopgaver, særligt i relation til bedømmelsen af et selskabs indirekte ejerskab / kontrol. FSR lægger vægt på, at konkurrenceforholdene mellem landene og professionerne ikke forrykkes/skades.

6. Lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser

Vedtagelse af forslaget til 3. hvidvaskdirektiv vil kræve en ændring af den danske hvidvasklov. Endvidere kan forslaget få betydning for udformningen af anden lovgivning, herunder særligt i selskabslovgivningen.

Den danske hvidvasklov omfatter navnlig ikke så detaljerede regler til kundekendskab som foreslået i direktivet. Dette drejer sig særligt om kravene til kendskab til virksomhedens kunder, f.eks. et selskabs fysiske ejerkreds ("beneficial owners") samt krav om øget opmærksomhed overfor kunder, der indtager højere offentlige embeder m.v. ("politically exposed persons").

Derudover er de såkaldte "trust and company service providers" ikke omfattet af lovens anvendelsesområde. Krav om registrering af "trust and company service providers" samt vekselkontoer skal ligeledes gennemføres i loven.

Endelig er det nødvendigt at indføre regler om, at det skal påses af de relevante myndigheder, at samtlige personer og virksomheder, som er omfattet af lovens anvendelsesområde, overholder kravene i loven

Frist for implementering er 1 år efter direktivets vedtagelse.

7. Samfundsøkonomiske konsekvenser

Direktivforslaget vil betyde væsentlige ændringer i de nugældende regler for de virksomheder og personer, som er eller vil blive omfattet af direktivet. Både virksomheder og offentlige myndigheder vil blive pålagt ikke uvæsentlige omkostninger i forbindelse med indførelse af de forøgede registrerings- og tilsynsopgaver samt det øgede krav til kundekendskab.

De væsentlige ændringer vil særligt berøre kravene til kundekendskab samt det forhold, at virksomheder og personer, der ikke på nuværende tidspunkt er underlagt et tilsyn med overholdelsen af hvidvaskreguleringen, vil blive underlagt et sådant tilsyn.

8. Tidligere forelæggelse for Folketinget

Grundnotat er fremsendt ved skrivelse af 20. juli 2004 – bilag 1113 (2003-04)